

GELEZEN VOOR U

De NVTF stuurt Thema naar een aantal andere thematische verenigingen. In ruil daarvoor krijgt de NVTF van die verenigingen hun tijdschriften toegezonden. In deze bladen staan vaak interessante artikelen. Daarvan doen wij in deze rubriek mededeling. Heeft een artikel uw speciale interesse, dan kunt u een kopie aanvragen. Let op: u krijgt een kopie, dus geen vertaling! Zend uw filatelistisch gefrankeerde aanvraag naar Jan Botman, Kwartelstraat 17-1, 1021 VX Amsterdam. Als u beschikt over e-mail en *Adobe Reader*, kunt u ook een pdf-file vragen. Die is veel sneller bij u thuis en in kleuren, tenminste als het origineel in kleuren is gedrukt (janbotman55@gmail.com). Let wel: de kwaliteit van de afbeeldingen in deze rubriek is soms matig. Daar kan de redactie niets aan doen. Als het niet anders kan, tonen wij kopieën van de originele afbeeldingen in de diverse tijdschriften en die zijn niet altijd even duidelijk.

Gabriël (tweemaandelijks tijdschrift voor de thematische filatelie met betrekking tot Bijbel en christendom).

> Augustus 2022

De “Gabriël” is deze keer aanzienlijk minder dik dan normaal. Reden is het kort na elkaar overlijden van de twee belangrijkste contribuënten aan het tijdschrift: Joke van Strien en Henk Groenewegen.

“**Nederland, missieland**” door Rik van Aniel (1). Ook anno 2022 wordt Nederland wel door de katholieke kerk als missieland gezien, maar in dit artikel gaat het over 1622, vierhonderd jaar geleden dus. In 1621 was het twaalfjarig bestand in de oorlog tegen de Spanjaarden afgelopen en de strijd heropgelaaid. De Nederlanden verzetten zich namelijk tegen de door de Spanjaarden geëiste godsdienstvrijheid, iets dat de Calvinisten, die zich juist om hun geloof hadden afgescheiden, niet zagen zitten. De katholieken waren dus niet meer vrij in het uitoefenen van hun geloof en als reactie daarop besloot de paus om de Nederlanden een missieland te maken door middel van de congregatie voor de Voortplanting van het Geloof.

“**Kleren maken de man in de filatelie**” door Henk Groenewegen (postuum). Een onderwerp als dit verwacht men niet zo snel in “Gabriël”, maar er is uiteraard een link te maken met de godsdienst. Toch wordt in het artikel de nadruk gelegd op de functie van kleding: beschutting van het lichaam tegen kou en onheil, maar door middel van kleding kan de mens ook macht uitoefenen over dieren en andere mensen. Verder is kleding natuurlijk cultuur bepaald en kan men aan kleding zien tot welke sociale laag iemand behoort (2). Kleding was en is ook om

te imponeren, waarbij ‘overdadige kleding op verwaandheid en hoogmoed duidt’ volgens de auteur.

Philatelia Medica (kwartaaltijdschrift van de Duitse *thematische Arbeitsgemeinschaft ‘Medizin und Pharmazie’*).

> September 2022, nr. 206

“**K-Ka-Kali-Kalium**” door Clemens M. Brandstetter. In 1807 wist de wetenschapper Humphrey Davy kalium met behulp van elektrolyse te maken, samen met natrium. Het artikel gaat over de functie van kalium in het lichaam. Het heeft namelijk een belangrijke rol in de regeling van de osmotische druk en de zuur-basehuishouding. Kalium is onontbeerlijk voor de geleiding van zenuwimpulsen en spiersamentrekkingen, regelt ook de bloeddruk. Verder blijkt je er ook moorden mee te kunnen plegen, en is een goed kaligehalte in het lichaam van belang bij zwangerschap. Het artikel gaat verder in op de verschijningsvormen van kali in en op de aarde (3).

“**Berufsbedingt typhustote deutsche Ärzte im 19. Jahrhundert**” (Duitse artsen die in de negentiende eeuw gedurende de uitoefening van hun beroep overleden aan tyfus) door Manfred Jähne. Arts-zijn is soms een gevaarlijk beroep, bijvoorbeeld als je in contact komt met patiënten die een besmettelijke ziekte hebben, zoals tyfus. De auteur weet een viertal artsen te vinden die ook filatelistisch zijn geëerd: Christian Reil (1759-1813), Georg Büchner (1813-1837) (4), Carl Ferdinand von Graefe (1787-1840) en Christian August Struve (1767-1807). Georg Büchner was overigens vooral bekend als schrijver, met name dankzij zijn toneelstuk ‘Woyzek’.

Techno-Thema (driemaandelijks tijdschrift van de *Arbeitsgemeinschaft 'Technik und Naturwissenschaften e.V.'*) > 2022/2 nr. 97

“60 Jahre LASER (Teil 9): Der Laserdrucker” (60 jaar laser: de laserprinter) door Michael Schilling. Hoewel er misschien tegenwoordig niet meer zoveel geprint wordt als pak 'm beet tien jaar geleden, worden er dagelijks nog steeds honderden miljoenen printjes gemaakt. En het zijn, zeker in bedrijven, vaak laserprinters die ze maken (5). Bij u thuis zult u af en toe de inktcartridge moeten vervangen, maar de laserprinters gebruiken geen inkt, maar toner, een soort droge inkt, zou je kunnen zeggen. Het was Canon die deze techniek vanaf 1979 ontwikkelde, voorafgegaan door Xerox die al in 1973 een prototype realiseerde.

“Vor 100 Jahren Ernest Solvay – 1838-1922” (100 jaar geleden E.S.) door Peter Schuler. De naam Solvay zal niet onbekend klinken. Het bedrijf bestaat namelijk nog steeds en had in 2012 een omzet van 12,4 miljard euro. En dat dankzij een eenvoudig product als soda, dat bijna niets kost in de winkel. Maar uiteraard maakt Solvay tegenwoordig meer dan soda. Ernest kwam uit een familie die een steenhouwerij annex zoutziederij bezat. Soda bestond al, maar hij wist het productieproces sterk te verbeteren - zonder degelijke opleiding overigens - en de fabriek tot grote bloei te brengen. Bij zijn dood behoorde hij tot de rijkste mensen ter wereld (6).

Thema (kwartaaltijdschrift van de Zwitserse vereniging voor *Motiv-Philatelie*; het bevat artikelen in het Duits, Frans en Italiaans). > September 2022

“Schweizer Seidenindustrie, philatelistisch betrachtet” (Zwitserse zijde-industrie, filatelistisch bekeken) door Vladimir Kachan. Voor ons eigen blad 'Thema' ligt een artikel op de plank over de zijderoute, waarin ook de zijde-industrie in Europa aan bod komt. Nu kunt u al in het Zwitserse blad lezen hoe de zijde-industrie daar van de grond kwam (7). In Zürich kwam het zwaartepunt te liggen en eens was daar de op één na grootste concentratie aan spinnerijen. Tijdens de grote depressie in de jaren dertig van de vorige eeuw moesten veel bedrijven gesloten worden, maar in de jaren tachtig bloeide de industrie weer op.

“La visionnaire Ada Lovelace” (De visionaire Ada Lovelace) door Anne-Marie Kermarrec. Ada was een dochter van lord Byron, de dichter en Annabella Milanke, een wiskundige.

Ook zij ging wiskunde studeren en ontmoette op 17-jarige leeftijd Charles Babbage. Die staat bekend als de ontwerper van de eerste rekenmachine, maar heeft in feite veel te danken aan Ada, die beschouwd kan worden als de eerste computerprogrammeur. Zij voorzag ook de geweldige mogelijkheden die de rekenmachines in de toekomst zouden kunnen hebben (8). Lezers die nog het julinummer van 'Thema' uit 2007 in bezit hebben, kunnen daar ook over haar lezen in een artikel van wijlen Wobbe Vegter.

Gabriël (tweemaandelijks tijdschrift voor de thematische filatelie met betrekking tot Bijbel en christendom) > Oktober 2022

“1672: Bloei en macht hebben een einde” door Rik van Anandel (tekst) en Anneke Meeuwenoord (illustraties). Zoals auteur Joke van Strien Gabriël voor een belangrijk deel droeg, zo blijken ook deze auteurs een belangrijke rol in de vereniging te spelen: Van Anandel is voorzitter en penningmeester en Meeuwenoord is secretaris. In zeven pagina's gaan zij in op de historische oorzaken van het rampjaar (voor Nederland) 1672, toen het volk redeloos was, de regering radeloos en het land redeloos. Daarbij wordt ingegaan op de politieke en godsdienstige verhoudingen, en de relaties met Engeland en Frankrijk. Om uw historische kennis op te frissen (9).

“Romaanse architectuur” door Ben Vermeulen. In twaalf A5-jes wordt de geschiedenis van de Romaanse bouwkunst in West-Europa behandeld. Vermeulen lijkt overigens ervan uit te gaan, dat iedereen wel weet, waar de naam vandaan komt, want hij gaat niet in op de Romeinse voorgangers. Wel staat hij uitgebreid stil bij de Karolingische periode, waarvan de naamgever Karel de Grote (748-814) was, en de belangrijkste kerk die hij initieerde: de dom van Aken. Zoals de gotische kerken vele typen hebben, hebben de romaanse dat ook, waarbij de ontwikkelingen geografisch en chronologisch zijn bepaald (10). Veel van die kerken waren onderdeel van kloosters, zoals die van Cluny. Het artikel beschrijft vooral de ontwikkelingen in het Duitse taalgebied.

□